ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/114
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ފިރުޝާން / ކޯރފްލާވަރ، ސ.މަރަދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ކެނަބިސް ޓްރެފިކްކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ހުކުމް ތާރީޚު: 27 ރަޖަބު 1442
11 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

29 ޖުމާދަލްއޫލާ 1440

04 ފެބުރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަތައް:

- ނަންބަރު: 215/Cr-C/2018
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ދަޢުވާ: ކެނަބިސް ބޭނުން ކުރުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 08 މާރިޗު 2018
- ނިމުނު ތާރީޚު: 07 އޮކްޓޫބަރު 2018

- **ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު:** މި [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible].

ޚުލާޞާ:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާއާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހުކުމާ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ [illegible] އެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެކެވެ.

މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތަކީ ސ. [illegible] / [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible].

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރެއްވި މައްސަލަ:

2. މުޙައްމަދު [illegible]، 11 ޖަނަވަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ 05:20 ހާއިރު، [illegible] 240-4612 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 03 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] 17-0673 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު)ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ކޮށްފައިވެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމުން:

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ؛

"ދައުލަތުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 148/ސީއާރ/463/2018 ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ގޮތުން، ގދ. ގައްދޫ / ނޫމާގެ މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމްއާއި، ސ. ވާދޫ / ޝާރިޤާވިލާ މުޙައްމަދު ޒިޔާދުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު)ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅުވައިގެން އުފެދޭނެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ދައުވާކޮށްފައިވާ ކަމަށް ޖަމާކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 530 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާއި ބެހޭގޮތުން، އެމާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ގދ. ގައްދޫ ނޫމާގެ ޝަރީފް ސަލީމްގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށް ކަމަށް އަޙްމަދު އިބްރާހީމް ޝާހިދުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުށުގެ ދައުވާ ގެނެސް، ދައުވާލިބޭ މުޙައްމަދު ޒިޔާދުއަށް ޝަރީފް ސަލީމްގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި ހުށަހެޅި ދިފާޢު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދެވިފައިވާ ދައުވާއާ ގުޅޭ ހުރިހާ ހެކިތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރީޢަތުން ބަލައި، ތަޙުޤީޤު ކުރިއިރު، މިމައްސަލައިގައި ދައުވާކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ދައުވާކުރުމުގެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ފަހުން ކަމަށް މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮތުމާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް ގެންގުޅުމަށް މިމައްސަލައިގައި ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނިންމާފައިވާކަން އެނގޭން ނެތުމާއި، ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުން ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ޤަރާރު ހުށަހެޅިކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން ނެތުމުން، ޤަރާރުގައި ހުށަހެޅިގޮތުން ޤަބޫލުކުރެވެނީ މުއްދަތުގައި ދައުވާކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ޝަރީޢަތުގެ ޤަރާރުގެ ބަދަލުގައި ކުރެވެނީ ކަމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހުއްޖަތުގެ ޝަރީޢަތުން ހުށަހެޅި ކުރިން، އިތުރަށް ޕްރޮސި ސަނަދުއަށް އަދި ޤަރާރުގެ ބަދަލުގައި ކަނޑައެޅި ޝަރުޠު އިޖުރާއަތުތަކެއް މުއްދަތަށް ޕްރޮސި ގެނެސް ނަގާ މުއްދަތުތައް ނުވާތީއާއި ދައުވާގައި ހިމެނޭ ޝަރީޢަތް ހިނގާފައިވާ ތާރީޚާއި ދައުވާކުރި ތާރީޚާއި ދެމެދުގައި 5 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ފާސްކުރި ނަންބަރު 2018/3 (ކާއިރީ ޝަރީޢަތުގެ ޕްރޮސީޖަރ އިޖުރާއަތުތަކާ ގުޅޭ ދައުވާގެ ގަވާއިދު)ގެ ދަށުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް

އަމަލުކުރުން ހުއްޖަތުގެގޮތުގައިވިޔަސް، މި މައްސަލާގައި ދައުވާލިބުނު ފަރާތުގެ ވަކީލުން ދައުވާކުރާފަރާތުގެ ޝަރީޢަތުގައި ކައިރީ ނަސީހަތްތަކުގެ ބޭނުމުގެ ފުރުޞަތުގައި ބަލާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ދައުލަތުން ދެކޭ ގޮތުގައި ކަމަށް ނުވާނެތީ، އެޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު އެޤާނޫނުތަކުގެ މަތިން ހިނގުމަށް ހުއްޖަތުގެގޮތުން ފުރުޞަތުގެ ބޭނުމުގައި މިމައްސަލާގައި ދައުވާލިބުނު ފަރާތުގެ ވަކީލު ބަޔާންކޮށް ނުވާކަމުގައި، ދައުވާކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ފުރުޞަތުގެ ކަމަކަށްގަބޫލުކޮށްދިނުމަށް ޙައްޤު ދަލީލު ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ ކަމުގައި، ޤާނޫނުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެދެވިދާނެ ކަމަކަށް ނިޔާ ދޭކަށް ޙައްޤެއް ސާބިތުކުރުމަށް ދަލީލުތަކެއް ނުވާކަމުގައި؛ މި ފަދައިން ހުކުމްކުރުމުގައިވެސް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ކުރިންނިޔާކުރާތީ، އަދި ކުއްލި ނިޔާއަށްކުރާގޮތުގެ ބޭރުފުށުގެ ދައުލަތުގެ އެ ޤާނޫނުގެ ބަޔާން އެސްޓޭޓްކަން އަދަދު ކުރުމަށް ކުރިއަށްދާކަމަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ ޝަރުޢީ އުސޫލުން ޙައްޤު ދައުލަތުގެ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރުމަށް އެދޭކަމަށް އިންޓަރނެޝަނަލް ދައުލަތުގެ ދަށުން ފަރާތުގެ ވަކީލު ޚިޔާލުގައި ސަލާމަތް ދަލީލުގެ މިމައްސަލާގައި ހުށަހަޅާ އެދުނުކަމުގެ މައްސަލަ ފަރާތުން ކުރަނިކޮށް ދެކެވޭ ދައުލަތުގެ ޙައްޤު ދަލީލުތަކުގެ ދިފާޢުގެ ހުކުމް މުޅިން ސަލާމަތުން ސާބިތުކުރެވޭ ކަމަކަށްވުމާއި، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ ޤަރާރުގެ ނަންބަރު 148/ކކސ/463/2018 ދައުވާ ހުކުމްކޮށް ފާސްކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ / ކުރިމަތީ ދެބައިމީހުން ޝަރީޢަތުގެ މައްސަލައިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ގުޅިގެން އެއްކޮށްގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ދައުވާކުރެވުން ކުށް، ކުށުގެ ޖަޒާކުރެވޭކަމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 09/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 530 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ކަނޑައަޅާ އަދަދުގެ (ށ) ގެ ދަށުން ގެ ތެރެ. ގައުމީ ކުރިމަތީ ސަލާމަތް ހިމާޔަތުގެ މައްސަލައިން ދައުވާކުރުން ކުށް އަދަދު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިއަށްދާއިރުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ހުށަހެޅުއްވީ......"

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާ

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ފައިސަލާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށާއި، އެ ފައިސަލާ އިސްތިއުނާފުކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖިނާއީ ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާން ހިމާޔަތް

އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އެނުކުތާއާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާފައެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ

-4.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު ފާއިތުވުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިޖުރާއީ ނުކުތާ

5. އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު ފާއިތުވުމުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޖުރާއީ ނުކުތާއަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ މުއްދަތު ގުނިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ. އެގޮތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ 7 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައެވެ. އެހެންވީމާ މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުގައި އެންމެފަހު ތާރީޚަކަށް ވާނީ 22 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައެވެ. އެކަމަކުވެސް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ ސަފްހާގައި ހައިކޯޓުން ހުށަހެޅި ތާރީޚުކަމަށް ޖަހާފައިވަނީ 25 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައެވެ. އެހެންކަމުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް ތާރީޚުކަމުގައި ހައިކޯޓުން ޖައްސަވާފައި އޮތް 25 އޮކްޓޯބަރު 2018 އަކީ އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅަން އޮންނަ 10 ދުވަހުގެ ފަހުން ހުށަހެޅިކަން އަންގައިދޭ ކަމަށްވާތީއެވެ.

6. ބަޔާންކުރެވުނު އިޖުރާއީ ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން މުއްދަތާ ސުވާލުކުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ 07 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައި ހުކުމްކުރުމުން ކޯޓުން އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ފުރުޞަތުދޭ ޖިނާއީ ފަރާތުގެ ތާރީޚު 16 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައި

ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމު 25 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ލިބިފައިވެއެވެ.

7. އިސްތިއުނާފުވަން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާ ގޮތުގެ އުސޫލަށް ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފުވަން އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު ހުށަހަޅަނީ ސީދާ ހައިކޯޓަށް ނޫނެވެ. އެފޯމު ހުށަހަޅަންޖެހެނީ އެމައްސަލައެއް ނިންމި ދަށު ކޯޓަކަށެވެ. މިފަދައިން ހުށަހެޅުމުން ދަށު ކޯޓުން އެ މައްސަލައެއް ހައިކޯޓަށް ފޮނުވާނެއެވެ. އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު ގުނަމުން ފަށާ ތާރީޚަކީ ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަހަށް ދަށު ކޯޓުން އެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ޖަހާފައިވާ ތާރީޚެވެ. އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ [illegible] ސަފްޙާގައި ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފޯމުގައި ޖަހާފައިވާ ތާރީޚަކީ ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ފޮނުވުމުން ހައިކޯޓަށް އެ މައްސަލަ ބަލައިގަނެވެނީ ތާރީޚެވެ. މިތާރީޚަކީ އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު ގުނުމުގައި ބަލާ ތާރީޚް ނޫނެވެ.

8. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 16 އޮކްޓޯބަރު 2018 ގައިކަން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ފޯމަށް [illegible] [illegible] ދުވަހެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައަކީ އިސްތިއުނާފީ މުއްދަތުގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލައަކަށް ސާބިތުވެއްޖެއެވެ.

9. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހަމައެކަނި ނުކުތާއަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި [illegible] ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible].

ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތް:

10. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާއަކީ ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތުތަކާއި ގުޅޭ މާއްދާއެވެ. އެގޮތުން

(ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފިނަމަ، އޭނާގެ މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުން ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފޮނުވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ ކުރަންވާނެއެވެ.[1]

(ށ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ހުރި މީހާ ހައްޔަރުކޮށް މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފޮނުވާ ނަމަވެސް، (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުނުކުރާނަމަ، އޭނާ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ފޮނުވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމުން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ ކުރަންވާނެއެވެ.[2]

11. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި މުއްދަތުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މި މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާތައް ފިޔަވައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި އެނގެން އޮތްގޮތުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައި **ޙުކުމުގެ ކޮޕީއެއް ކޯޓުން ޝަރީޢަ ނިމޭ ދުވަހު** ކަމުގައިވިޔަސް، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު އެ މަރުޙަލާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ހުށަހެޅުމަށް މައްސަލައެއް ކަމުގައިވާނަމަ،

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި **މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެފަދައިން އިތުރުކުރެވޭނީ މުއްދަތު، 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށެވެ.[3]

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައިވިނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ކުރިކަން **ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ޙައްދު ކުށެއް** ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު އެ ކުށަކަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ބަންދުކުރި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަނުކުރެވިއްޖެނަމަ މައްސަލައިގެ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް، އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި **މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އިތުރުކުރެވޭ މުއްދަތު 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާގޮތަށެވެ.[4]

12. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[5]ގެ 94 ވަނަ މާއްދާއަށް ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ބަލާއިރު ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި ދެ ސަބަބެއްގެ ދަށުން ފުރުޞަތުދީފައިވާކަން ފެނެއެވެ. އެ ދެ ސަބަބަކީ؛

12.1. ޖިނާއީ ކުރިކަން ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ޙައްދު ކުށެއް ކަމުގައިވުން.

12.2. އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅުން ވެއެވެ.

13. މި ނިޔާގެ 16 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދައިން މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދުނީ ޖިނާއީ ކުރިކަމަށް **ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ކުށެއް ޖިނާއީ ޙައްދު ކުށެއް** ކަމުގައިވާތީއެވެ. ހަމައެހެންމެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް [illegible] [illegible] [illegible] މައުލޫމާތު ލިބިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި އިސްތިޢުނާފު [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވި [illegible] [illegible] [illegible] ކުށުގެ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] އެނގެން އެބައެވެ. އެހެންކަމުން [illegible] މައްސަލަތަކުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ތަޙްޤީގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގައި އެއްވެސް ހުރަހެއް ނެތްކަން އެނގެން އެބައެވެ.

މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

14. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވޭނީ [illegible] [illegible] ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible] އިތުރުން އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން ފޮނުވިއިރު [illegible] [illegible] އެނގެން އެބައެވެ. މިމައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި [illegible] މުއްދަތު [illegible] **މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް [illegible] ސަބަބު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible]، ފުރަތަމަ ތަޙްޤީގެ މުއްދަތު [illegible] މި [illegible] [illegible] ތަޙްޤީގު [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible]** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަންނަނިވި ކަންކަން [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

15. ތަޙްޤީގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ފޮނުވުން ފުރަތަމަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ 09 ފެބްރުއަރީ 2018 އިން ފެށިގެން 23 ފެބްރުއަރީ 2018ގެ ނިޔަލަށެވެ. މި ގޮތުގައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އޮތް ސަބަބުތަކަށް [illegible]،

"ސީން އޮފް ކްރައިމް ރިޕޯޓު [illegible]، ތުހުމަތުކުރެވޭ 01 މީހާގެ [illegible]

[illegible]

[illegible] އަދި [illegible] އަދި ސީން އޮފް ކްރައިމް އޮފިސަރ ރިޕޯޓު"

މިފަދައިންނެވެ.[6]

16. ދެވަނަ ފަހަރަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދިފައިވަނީ 24 ފެބުރުއަރީ 2018 އިން ފެށިގެން 10 މާރިޗު 2018ގެ ނިޔަލަށް. މިފޯމުގައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

"ސީން އޮފް ކްރައިމް ރިޕޯޓު [illegible]، [illegible] ރިޕޯޓު

[illegible]، ސީން އޮފް ކްރައިމް އޮފިސަރ ރިޕޯޓު"[7]

މި ފަދައިންނެވެ.

17. [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] މި [illegible]. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 [illegible] އެ ކޯޓުގައި ހިނގައިދިޔައިރު [illegible].[8] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] މި [illegible].[9]

---

[6] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު (FRM)171-E1/196/2018/20 ފޯމު

[7] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު (FRM)171-E1/196/2018/53 ފޯމު

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ([illegible])

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާ "[illegible]"

18. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އާ ކޯޓުގައި ހިނގައިދިޔައިރު ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2018/606 އަދި 196-A1/171/2018/1014 "ޑަންޓީގު ސާމްޕަލްގެ މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަނިވިކަން ނިންމި ލިޔުން" މި ލިޔުންތައް އެކަންޏެވެ. މި ލިޔުންތަކުގައި މުއްދަތު އިތުބާރުކުރެވޭ ސަބަބުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ޑަންޓީގު ފިރިހަކަނުކުރުމަށްޖެހިގައި" މިފަދައިން އެކަންޏެވެ. މުއްދަތު އިތުބާރުކުރުމުގައި ޑަންޓީގު ފިރިހަކަނުކުރުމުން ކުރިމަތިވާ ކަރުދާހުގައި ލިޔުންތަކަކީ ކޯޓުވެސް ހުށަހެޅުނު ލިޔުންތަކެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2018/606 އަދި 196-A1/171/2018/1014 "ޑަންޓީގު ސާމްޕަލްގެ މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަނިވިކަން ނިންމި ލިޔުން" ގައިވާ ޑަންޓީގު މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަން ބޭނުންވާ ސަބަބު ސާބިތުކުރުން އެކަމަށް ނިސްބަތްވާ ޑަންޓީގު މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަނިވި ކަމެއް ސަބަބަކާ ގުޅިގެން އިތުބާރުކުރުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލާއިރު ހުށަހަޅާފައިނުވާ ކަމަކެވެ. އެކަމާއެކު ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކާއި ހަމައެކަނި މިފަދަ ކަމެއް ކަނޑައެޅުމަކީ ކުރިއަށް ދާނެ ކަމެއްކަމުގައި ބެލޭތީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން "ޑަންޓީގު ފިރިހަކަނުކުރުމަށްޖެހިގައި" މިފަދައިން ލިޔެ ޑަންޓީގު މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަން ކަމުގައިވާނަމަ އެއީ ގާނޫނު ދޭތެރޭ ނުރައްކާގައި ބަލާއިރު ނިންމަން ޖެހުނު ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އެފަދަ ކަމެއް ކުރުމަށް ޖައްސާ ސާބިތުކުރުމުގެ ވަރަށްވުރެ ނިންމުމަކަށް ނުވާނެއެވެ.

19. މިގޮތުން ބަލާއިރު ކުރިން ދައުލަތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކުން މުއްދަތު އިތުބާރު ސަބަބު އެނގެން ނެތްކަމުގައިވާތީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2018/606 އަދި 196-A1/171/2018/1014 ލިޔުންތަކުން މުއްދަތު އިތުބާރުކުރަން އެނގެއެވެ. މިމުއްދަތު އިތުބާރުކުރުމަށް ސަބަބު އެނގެން ލިޔުންތައް ހުށަހެޅުމަށް ނުވެކަމުގައި ވިދާޅުވުން

އަދި ކޮންމެވެސް ކަމެއްކަން ދަށު ކޯޓުގައި ދައުވާކުރުމުން މި މައްސަލަ ބެލުމުގެ ގާނޫނީ ބުނެދިވިފައި ނުވިކަމުގައި ވިޔަސްވެސް 25 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ތަހުގީގުކުރާފަރާތުން "ޑިޖިޓަލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓު"[10] އެއް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާ ބަޔާންކޮށް މިއީ މުއްދަތު އިތުބާރުކުރެވޭ ފިޔަވަޅުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޓެކްނިކަލްތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ވިސްނުމެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށް ބަލައިގެން ފޯނުގެ މުއްދަތުގެ ތަފްޞީލުގައި ބަލައިގެން ބަދަލުކުރެވުނު ކަމެއް ސާބިތުކޮށްދޭ އެއްޗެއް އެނގެން އޮތެވެ. ނަމަވެސް ހެކިބަހަކުން ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކަމެއް ކަނޑައެޅިދާނެ ހަމައެކަނި އެވަގުތު **ފޯނުގެ ދައްލަތު އިތުބާރުހިފޭނެ މުއްދަތުތަކުގެ ފޯނުގެ ތަފްޞީލުތަކުގައި ވަނީ ތަޢާރުފުކުރެވިފައި އެއްވެސް** ބަދަލުކުރެވޭ ހުށަހަޅާފައިވާ **ޤާނޫނީ ބަޔާންތަކާއި އެއްވެސް ގުޅުމެއް** ނުވަތަ ނުބަލާނެއެވެ. މި ސާބިތުވާ

ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ހިނގަމުންދާ ތަޙުޤީޤަކާއި **ފޯނުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ދެ ބާވަތް ބަޔާންކުރުމަށް** ބަލައިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްޗެހި ސާބިތުކުރުމަށް ފޯނުގެ ދިރާސާތަކުގެ ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގެ ފަރާތުން އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމުގެ ފަރުމާކުރާ ޝަރީޢަތުން ބަލާ ސާބިތުކުރާ ދިރާސާކުރުމުގެ ފޯނުގެ ކަރުދާސް ދެ ފޯނުގެ ކަންކަމާއި ތަފާތު ހުރިކަން ފެނޭ ފިޔަވަޅު ހުށަހަޅާ ދިރާސާތަކުގެ ފޯނުގެ ތަރުތީބު ޝަރީޢަތުން ބަލާފައިވާ ދިރާސާތަކުގެ ނަތީޖާ ބަލައިގެން ހުށަހަޅާ ދިރާސާކުރުމުގެ ޝަރީޢަތުން އިތުރު ތަފްޞީލުތަކެއް ހޯދުމަށް ބަލާ ނަތީޖާއަކަށް ބަލައިގެން ބަދަލުކުރެވޭ ތަފްޞީލުތަކާއި ދިރާސާތަކުގެ ފޯނުގެ ކަމެއް ކަމުގައި ސާބިތުވެފައިވާ ދިރާސާއެއްކަން ހުށަހަޅާ ފިޔަވަޅު ކަމުގައި ވިޔަސް ހަމައެކަނި ބަލައިގެން ފެނިފައިވާ ވާހަކަ ފަރާތުން ވިދާޅުވާ (Mere Assumption) އެއްގެ ގޮތުގައި ނުބަލާނެއެވެ. އަދި ހެކި ދިރާސާކުރެވޭ ފޯނުގެ ދިރާސާތަކުގެ ތެރެއިން ފެނިފައިވާ ދިރާސާތަކާއި ހެކިތަކުގެ މައްސަލަ ނުވާނެއެވެ. އަދި ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ މައްސަލަ ބިނާކުރެވޭ ދިރާސާއެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ތަފްޞީލުތަކުގެ ވާހަކަ ބަލާ ދިރާސާތަކުގެ ފޯނުގެ ހުރިހާ ތަފްޞީލެއް ޝަރީޢަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދިރާސާތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމެނެނީ "ޑިޖިޓަލް ފޮރެންސިކް

---

[10] ޑިޖިޓަލް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)/MFR/2018/56 (ޑިޖިޓަލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް)

ބޭނުންވާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމާއި، ދެވަނަކަން ތަޙްޤީޤުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް [illegible] މި [illegible] ތަޙްޤީޤު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] އެއްވެސް ކަމެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކުން އެނގެން ނެތްކަމަށް" ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

20. ވީމާ، މިސްލު ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަށް އެގޮތުގެމަތިން ހުރުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑަށް [illegible].

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު:

21. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ބުނެފައިވާ މުއްދަތުގެ ފަހުން ކަމަށް ބުން، މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކަމަށް [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

22. ޖިނާއީ ކަމުގެ [illegible] މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލަންޖެހޭނެ މުއްދަތު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[11] 94 ވަނަ މާއްދާގައެވެ.

22.1- ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ

---

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

-22.2 ޖިނާއީ ކުށެއްގެ [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން [illegible] [illegible]، އެއީ މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން[12] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެ ކަމަށެވެ.[13]

-22.3 ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ [illegible] މިޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް [illegible]، އެމާއްދާގެ (ހ)[14] ނުވަތަ (ށ)[15] ގެ ދަށުން [illegible] [illegible]، އެއީ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމުން 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެ ކަމަށެވެ.

23. ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމުން [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]. އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible]، [illegible] ނުވަތަ [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

---

[12] މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ހ) ގައި [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] (ހ) އިން އެނގެއެވެ.

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 3 ވަނަ އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2020) އިން 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުވުމުގެ ކުރިން އެމާއްދާގެ (ހ) އޮތްގޮތެވެ.

[14] ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[15] އެމާއްދާގެ (ށ) ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

24. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދަޢުވާ އުފުލުމުން ފުރުޞަތު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ؛ (1) ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ބަދަލުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާ މީހުންނާއި، (2) ބަދަލުން ދޭންޖެހޭކަމަށް[16] އަމުރުކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައިކަމާއި، އަދި އެމީހުން ތެރޭގައި މަޙްކަމާގައި ވެސް ދަޢުވާގެ މައްސަލަ ބަލައި، ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާތީ ވާނަގޮތުގައެވެ. އެގޮތުން، ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ބަދަލުކޮށްފައި ވެސް މީހުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފުރުޞަތުގެ ދުވަސް ހިނގާ ފުރުޞަތު ބަދަލުން ހުކުމްދީފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުމަށް ވެސް ހިނގައިވާތީ ވާނަގޮތުގައެވެ.

25. އިސްތިފާ ބަޔާންކުރުމަށް ފުރުޞަތުތަކަކީ، އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން އެހެން މީހުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފުރުޞަތު ކަމުގައިވިނަމަވެސް، އެހެން މީހުންގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުމުގެ ކުރިން ޖިނާއީ ދީގެ ކުރިން ކަމުގައިވިޔަސް، އަދި އެހެން ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަ ކަމުގައިވިޔަސް، އަދި އެމައްސަލައިގެ ތެރޭގައި 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި[17] ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ ކަމުގައިވިޔަސް، ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސަރުކާރު ބަޔާންކޮށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ މަޙްކަމާގެ ހުކުމްތަކުގެ އިސްތިއުނާފު އެ މައްސަލަ ތެރޭގައިކަމާއި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ހުކުމްކުރުމުން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ތެރޭގައި ފާހަގަކޮށް ކުރިމަތިލާ ޖިނާއީ މަޙްކަމާގެ ހުކުމާ ދޭގޮތަށް ފާހަގަކުރެވޭ ވިދާޅުވެފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް 30 (ތިރީސް) ދުވަސްކަމާއި އަދި އެ ޖިނާއީ މަޙްކަމާގެ ހުކުމް ދޭއިރު އުފުލުމަށްވާނެކަން އެނގެއެވެ.[18]

---

[16] އެބުނީ، ސަރުކާރަށް ކުރަމުންދާ ދަޢުވާ ސަރުކާރުން ދަޢުވާ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ދަށުން

[17] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި.

[18] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

26. މިރޫލްގެ 22.3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލައިގެ [illegible] 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 45 (ސާޅީސްފަހެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[19]

27. [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި، އެ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ހ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

28. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible][20] [illegible] [illegible][21] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]

---

[19] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަމާއްދާގެ (ހ)

[20] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] TD105948

[21] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] TD105949

ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށެކެވެ.[22] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]ގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމު ކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއެވެ. މިއީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ހިމެނޭ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށެއްކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން [illegible] ކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށުގެ މައްސަލައެއްގައިކަން އެނގެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ބ) ގެ ދަށުން [illegible] ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމުގައި ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ބޮޑު ކުށެއްކަމާ ނުވަތަ ނޫންކަން ބަލަންޖެހޭކަމާއި، އެގޮތުން ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ބޮޑު ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށެއްކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން [illegible] [illegible] މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމުގައި ބަލަންޖެހޭ "ބޮޑު ކުށް [illegible]" މި [illegible] ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

29. މި މައްސަލައިގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible]އާއި [illegible] [illegible] ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ 11 ޖަނަވަރީ 2018 ގައެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހާޒިރުކުރުމުން، 11 ޖަނަވަރީ 2018 ދުވަހުގެ 17:45 އިން ފެށިގެން 26 ޖަނަވަރީ 2018 ދުވަހުގެ 17:44 އަށް 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[23] މިގޮތުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި

---

[22] މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "[illegible] ބޮޑެތި ކުށްތަކާއި [illegible]" (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މާއްދާގެ (ހ) ގައެވެ.

[23] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/105 ކޯޓު އަމުރު އާއި ނަންބަރު 145-J/MD/2018/104 ކޯޓު އަމުރު

މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެމާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި" މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ސަބްރީނާ ސަލީމާއި މުޙައްމަދު ރިޟްވާންގެ ހައްޔަރާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެންމެފުރަތަމަ [illegible] ފަނޑިޔާރަކަށް ހާޒިރުކުރުމުން އެ ދުވަހުން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށްކަން އެނގެއެވެ.

.30 ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކަކީ، އެ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަދި (ނ) ގެ ދަށުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ތަފްސީލުކޮށް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. އެގޮތުން،

-30.1 ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން މީހަކު ބަންދުކުރެވޭނީ، ހައްޔަރާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު [illegible] ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް [illegible] ހެކި ފެނިއްޖެނަމަ، އަދި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، އެ އަކުރުގެ 1 އިން 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެދާނެކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.

-30.2 އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އެއްވެސް ސަބަބަކާ ނުލައި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރެވޭނީ، އޭނާ ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] ހެކި ލިބިފައިނުވާނަމަ، އަދި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 އިން 4 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް ނުފެންނަމައެވެ.

-30.3 އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ނުވަތަ ސަބަބުތަކުގެދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގައި އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 އިން 4 ވަނަ ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް ނެތް ނަމަވެސް، އެފަދަ މީހަކު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހުކުމް ކުރެވިދާނެއެވެ.

-30.4 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި ޤާނޫން އެކަން ކަނޑައަޅަން ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި އޮތުމާ އެކު ނަމަވެސް، އެމީހަކު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ހެކި ހުށަހެޅިފައި، އަދި ޤާނޫން ބަންދުން ދޫކޮށްލެވިދާނެ އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 އިން 4 ވަނަ ނަންބަރުތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް ދުވަސްވަންދެން ހުކުމްކުރެވޭނެ ނަމަވެއެވެ. އަދި އެ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން އަމުރެއް ކުރުމުގައި އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ފަރިތަ ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

.31 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން ދައުވާކުރުމަށް މުއްދަތު ކަނޑައެޅިފައިވީނަމަވެސް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނާއި، އެ މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ހ) ގެ ދަށުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައެވެ. މި މައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ޢަދުލު ސަލާމަތީ ޝަރީޢަތުން އެމީހުންގެ ހައްޤުތަކަށް ފޯރުވާ ނިންމުމަށް ފަރިއްކޮށް ބެލުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރެވިފައިވާ ނަމަ މީހުންނެވެ. މިއަދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިނުވާ ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަށް

ދޫކޮށްލާފައިވުނީ، މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކުރުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް 94 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާކަން އެނގެއެވެ.

32. ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ، ލަސްނުކޮށް އެމައްސަލައެއް ތަޙްޤީޤުކޮށް ނިންމަންވާނެކަމާއި އަދި އެ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާ ދެރު ދަޢުވާއެއް ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

33. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކުރުމަށްފަހު ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރަންޖެހޭ ވަކި މުއްދަތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކޮށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު ލަސްނުކޮށްނިމުމާއި އަދި އެމައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރަންޖެހޭނަމަ ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ދަޢުވާކުރަންޖެހޭކަން އެނގެން އުސޫލާއި، ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލައާއި، ޝަރުތު ނުލައި ނުވަތަ ޝަރުތުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލައާއި އަދި ކަފާލަތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުންގެ މައްސަލަ [illegible] ދަޢުވާ އުފުލުމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން

ބަންދުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކުރެވިފައިވާ ދޫކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމަށް މުއްދަތު ގުނުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭނެގޮތަށް ދެކެމެވެ. އެގޮތުން:-

-33.1 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް މީހެއްގެ މައްޗަށް ދައުވާ ނުއުފުލައި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަމާއި އަދި އެއްވެސް ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަހައްޓައިފި އެޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރެވޭނެކަމާއި އަދި އެގޮތުން އިތުރުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެމީހާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

-33.2 ހަމައެހެންމެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު، 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދައުވާނުކުރެވިއްޖެނަމަ، އަދި އެމީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެމީހާގެ މައްޗަށް އެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެތެރޭގައި ދައުވާ އުފުލަންވާނެއެވެ. މިގޮތުގައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށް އިތުރުކުރެވޭ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ތަޙްޤީޤު ނިންމާ އެ މީހާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

34. މި މައްސަލައިގައި ސަޕްރީމް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފާހަގަކުރެވެނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން އިތުރުކޮށް މުއްދަތު ޝަރުޢީ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރަމުން ގޮސް 22 ނޮވެމްބަރު 2018 ގެ ހަމައަށް ބަންދުކޮށްފައިހުރިކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން މި

މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުގައި [illegible] 42 (ސާޅީސްދޭއް) ދުވަހު ސަފްވާން ސަޢީދު ބަންދުކުރެވިފައި ހުރިކަން އެނގެއެވެ. މި ހާލަތުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭނީ އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މިޤަވާޢިދުގެ 33.1 ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ދެކެމެވެ.

35. މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު ފިރުޝާން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމުން ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެގޮތުން އޭނާގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް 05 ފެބްރުއަރީ 2018 ގެ ނިޔަލަށް ބަންދުކުރެވިފައި ހުރިކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުގައި [illegible] 25 (ފަންސަވީސް) ދުވަހު މުޙައްމަދު ފިރުޝާން ބަންދުކުރެވިފައި ހުރިކަން އެނގެއެވެ. މި ހާލަތުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭނީ އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މި ޤަވާޢިދުގެ 33.2 ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ދެކެމެވެ.

36. މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ވަގުތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި މި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ހުށަހެޅުމުން ދެ ފަހަރުގެ މަތިން ކޯޓުން ފަހަރަކު 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،

-36.1 ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން 28 ޖަނަވަރީ 2018 ގައި ހުށަހެޅި "ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމު"[24] އަށް ބަލާއިރު، ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ ސަބަބަކީ، "ސީން އޮފް ކްރައިމް ރިޕޯޓް ނިންމުމާއި، ތަޙްލީލު [illegible] އެކަށައަޅާގެ ތަޙްޤީޤަށް ދިގުވާ

---

[24] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު (FRM)171-E1/196/2018/20 ފޯމު

ބަޔާނާއި ގުޅިގެން އިތުރަށް ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ސާފުކުރުމަށްފަހު ބަޔާން ފައިނަލް ކުރުމަށާއި ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޑީއެންއޭ ޕްރޮފައިލް އެނަލައިޒް ކުރުމަށް"ކަން އެނގޭއިރު، އެ ހުށަހެޅުމުގެ މަސައްކަތް ބަލައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި 15 (ފަނަރަ) ދުވަސް އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2018/606 "ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ނިންމި ލިޔުން" އިން އެނގެއެވެ.

-36.2 އަދި އެއަށްފަހު، ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން 18 ފެބުރުއަރީ 2018 ގައި ހުށަހެޅި "ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމު"[25] އަށް ބަލާއިރު، ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ ސަބަބަކީ، ސީން އޮފް ކްރައިމް ރިޕޯޓް [illegible]، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޑީއެންއޭ ޕްރޮފައިލް [illegible] އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމަށް"ކަން އެނގޭއިރު، އެ ހުށަހެޅުމުގެ މަސައްކަތް ބަލައި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި 15 (ފަނަރަ) ދުވަސް އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2018/1014 "ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ނިންމި ލިޔުން" އިން އެނގެއެވެ.

.37 އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ދެފަހަރު މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުން ސަބަބަކީ "ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި" ކަމަށް ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު ނަންބަރު 196-A1/171/2018/606 އާއި ނަންބަރު 196-A1/171/2018/1014 "ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމަށް ނިންމި ލިޔުން" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[25] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު (FRM)171-E1/196/2018/53 ފޯމު

38. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާއިރު، ސަބަބު ބަޔާންކުރަންޖެހޭނީ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުންކަމާއި، އެގޮތުން މި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރި ފަރާތުން ކަމުގައިވާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހެޅިއިރު، ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެ އަމުރުގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވާނަމަ، ދަޢުވާއާއެކު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ލިޔުމަކީ، ތަޙްޤީޤަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުން ސަބަބު އެނގޭނޭ ލިޔުމެކެވެ. އެލިޔުންތައް {ފިހުރިސްތުގެ 37 ވަނަ ނަންބަރު} ދަޢުވާއާއެކު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

39. މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި [illegible] މުޅިން [illegible] 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] މި މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ށ) އަށް [illegible] މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] 11 [illegible] 2018 [illegible]، [illegible]، 08 [illegible] 2018 ގައި [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

40. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން [illegible] [illegible]

ކުށުގެ ދަޢުވާ ބާތިލުކުރަން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ ކޯޓުން ކަނޑައެޅި ސަބަބުތަކަކީ، އެ ދެމީހުންގެ މައްސަލަ އެ ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔަ ފަހުންކަން ދަދަރީ މިންގަނޑުން ސަރީޙަކޮށް ސާބިތުވާތީއެވެ. އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވިނަމަވެސް، އެގޮތުން އަދި ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތުން ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ލިޔުންތަކުން އެނގެން ނެތުމާއި، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުން އިތުރުކުރެވުނު މުއްދަތުގައި ތަޙްޤީޤު ބޭނުމުން ކުރެވުނުކަމެއް ފާހަގަވެފައިނުވި، އިތުރުކުރުމަށްވާ މުއްދަތަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ހަނިކޮށް މުއްދަތަކަން ނުވާނެކަ ތާއި، ދަޢުވާ ކުރުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔައިރު ދަޢުވާ ކޮށްފައިވަނީ އެ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އިސްތިސްނާ ހާލަތެއް އޮވެގެންކަން ސަރީޙަކޮށް ސާބިތު ނުވާތީކަން އެ މައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ޞައްޙަކަން އެނގެއެވެ.

41. މި މައްސަލައިގައި ސަޤީނާ ސަލީމާއި މުޙައްމަދު ޒުހުސާންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ޙައްދު ކުށެއް ކަމުގައިވާތީ، އެ ދެމީހުންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި އެގޮތުން ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުން ސަބަބު އެނގޭ ލިޔުން މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާއާއެކު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަމުރުގައި ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުގައި "ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމަށްޓަކައި" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހެޅިއެވެ. ތަޙްޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން ބޭނުންވާ ސަބަބުތައް ތަޙްޤީޤު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ލިޔުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އިތުރުކުރެއްވުމުން ތަޙްޤީޤުގެ

ތެރޭގައި ތަޙްޤީޤުގައި ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކެއްވެސް މި މައްސަލައިގެ ލިޔުންތަކަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮވެއެވެ.[26] އެހެންކަމުން ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި ތަޙްޤީޤް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމާއި އަދި އިތުރުކޮށްދިން މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކޮށްފައިވާކަމެއް އެނގެން ނެތްކަމަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ އެކަން ހިނގާފައިވާގޮތް ރަނގަޅަށް ބެލުމެއް ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ތަޙްޤީޤް މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދެންޖެހޭނީ އެމައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރުމަށް ތަޙްޤީޤް ހޯދަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ހޯދުމަށް، އަދި ފުރިހަމަކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވަނީ ދަޢުވާކުރުމަށް ތަޙްޤީޤް ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަންތައްތަކެއް ފުރިހަމަ [illegible] އެނގެއެވެ. ވީމާ، މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤް ފުރިހަމަ އިތުރުކޮށް ދީފައިވަނީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތާ [illegible] [illegible] ނުކުރެވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤް އިތުރުކޮށްދިން މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] ދުވަސްވަރު [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވީ، މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

42. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ފެނެނީ މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ދުވަސްވަރު [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ދަޢުވާ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ކްރިމިނަލް

---

[26] [illegible] (F1(a)MFR/2018/56) [illegible] 10 [illegible] (F1(g)SCOR/2018/83) [illegible] 6 [illegible]

ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާއި ނަންބަރު 216/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތައް ބާތިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް، އަދި މި ދެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން އަލުން ބެލުމަށްޓަކައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ރިމާންޑު ކުރަންޖެހޭކަމަށެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 215/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް ޝަރުޢީ އަދި ފޯރިން ސަމާލުކަމަށް ނަޒަރުކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ފާސްކުރެއްވި ބަހައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފަހީމް